Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч. 251. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 15-го ЛИСТОПАДА 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. TUESDAY, NOVEMBER 15, 1977 No. 251. VOL. LXXXIV.

В Рочестері відбулася Учительська Конференція

Рочестер, Н. Й. (Р. Т.) — В суботу 5-го листопада тут відбулася цілоденна Окружна Учительська Конференція, в якій взяло участь поверх 40 осіб. Крім учителів рідної школи ім. Т. Шевченка, які були господарями цієї конференції, в ній взяли участь також вчителі Православної школи українознавства при церкві Св. Покрови в Рочестері, та вчителі рідних шкіл з Боффало та Сиракюз. З далекого Едмонтону приїхала взяти участь в конференції п. Ксеня Турко, видатна діячка в шкільництві провінції Альберти. Під її керівництвом видається там за державні кошти нова серія підручників для нижчих кляс і під сучасну пору вони вживаються в українських школах по цілому світі. Від Шкільної Ради УККА в конференції взяв участь її голова д-р Роман Дражньовський.

Один з доповідачів на конференції була п. Віра Андрушків, яка прочитала доповідь п. з. „Як зацікавити дітей у вищих клясах?" Вона накреслила користі з активного підходу до навчання: учні вчаться найкраще тоді, коли вони є активно зайняті у виконанні якогось проєкту. Наприклад, в географії учні п. Андрушків виконали проєкт „Запізнайтесь з родинним містом або селом", тобто місцем походження батьків чи дідів. Це було щось на взір телевізійної програми про американських негрів „Рутс" і тому учні назвали цей проєкт „Шукаємо наші рутсики." Учні збирали інформації про свої місцевості у книжках, енциклопедіях, журналах тощо, і теж розпитували своїх рідних та других людей. Вони збирали інформації не лише про дане село чи місто, але також про їхній район та область, про індустрію, культурних діячів, що звідти походять, народні звичаї, діялект, — взагалі все, що цікаве про дану частину України. Учні любили працювати над таким проєктом і при тому засвоїли багато знання не лише з географії, але також і з других ділянок українознавства. Під кінець проєкту учні звітували на письмі про вислід їхніх розшуків і також усно перед клясою, що знову заставляло їх попрацювати над усною та письмовою українською мовою.

Другим головним прелеґентом була п. Дарія Дяковська, доповідь якої була п. з. „Методи навчання в нижчих клясах". П. Дяковська вчить українську мову в школі св. Димитрія в Торонті, де українську мову вивчають починаючи від дитячого садочку. Виходячи з переконання, що для більшості дітей українська мова є вже другою мовою, вчителі у школі св. Димитрія пристосовують модерні методи навчання чужих мов до навчання української мови. Метою є, щоб діти стали вповні двомовними. Фактично у школі св. Димитрія викладають теж і французьку мову від першої кляси (якщо французи в Канаді можуть бути двомовними, то українці можуть бути три-мовними — чому ні?).

П. Дяковська продемонструвала ряд методів та матеріялів, які вживаються в її школі. Вони викликали велике зацікавлення серед учасників конференції, які висловили бажання, щоб школа св. Димитрія видала свої матеріяли у формі книжки.

Третьою точкою програми була зустріч-розмова присутніх учителів із новим головою Шкільної Ради УККА д-р Романом Дражньовським. Учителі говорили про свої потреби і бажання, та висловлювали критичні завваги про дотеперішню працю Шкільної Ради. Д-р Дражньовський терпеливо відповідав на питання та завваги і теж інформував присутніх про майбутні пляни праці та проблеми Шкільної Ради.

Цю конференцію зорганізував д-р Роман Трач з Рочестеру, з допомогою ділового комітету учителів та батьків місцевої Рідної Школи та з фінансовою допомогою Шкільної Ради.

Українська література в Піттсбурґському університеті

Піттсбург (Н. Н.) — У Слов'янському департаменті Піттсбурґського університету впроваджено трикредитовий курс української літератури в зимовому семестрі цього академічного року. Курс охоплюватиме огляд літературних течій і літературної творчости наших поетів і письменників від 16-го до 19-го століть на тлі історичного й культурного розвитку українського народу та на тлі розвитку літературних течій Европи. Виклади й читання відбуватимуться англійською мовою, проте, студентів із знанням української мови заохочуватиметься читати оригінали. Лекції відбуватимуться у вівторки й четверги від год. 7-ої до 8:15 вечора. Реєстрація для студентів Піттсбурґського університету триватиме до 9-го грудня; для інших студентів — до 6-го січня. Курс провадитиме проф. д-р Василь Ящун. Тел.: 624-5906 вдень або 361-0979 ввечері.

Українці Олбанської округи відзначили потрійні роковини

Вотервліт, Н. Й. (І. Д). — В українських церквах в Амстердамі, Вотервліті, Когозі і Трою в неділю, 30 жовтня, відправлено Служби Божі в намірені українського народу та панахиди за поляглих за волю України. Заходом Об'єднання Відділів ООЧСУ Амстердам-Когоз і Об'єднання українських ветеранів Олбанської округи відбулися тут того ж дня в 5 год. по полудні святочні сходини громадянства, що їх відкрив голова Відділу ООЧСУ, інж. Мирон Свідерський. Він підкреслив пов'язаність усіх трьох Ювілеїв: 60-ліття української революції, Листопадових Роковин і 35-ліття УПА, що були продовженням вікової боротьби українського народу за свою державність. Голова Об'єднання українських ветеранів, п. Василь Боднар, перевів апель ветеранів і сумівської молоді, що виступили з прапорами, відчитав наказ з приводу потрійних роковин. П. І. Ротко відіграв на трубці апель поляглим.

Доповідь про 60-ліття Української Революції та Листопадові Роковини прочитав листопадівець ред. І. Дурбак. Упівець п. Дмитро Хорват прочитав доповідь про добу героїчної УПА. Порівняв її до Січі, бо обі створив український нарід для самооборони перед численними ворогами. Зокрема, як син Лемківщини, підкреслив бої УПА в обороні української Лемківщини. Вкінці інж. М. Свідерський подав деякі висновки на підставі аналізи цих трьох ювілеїв, що мають спільну основу: визвольну боротьбу українського народу за свою державу.

Відспіванням національного гимну стрілецьких і упівських пісень, закінчено святочні сходини.

ПРЕЗИДЕНТ КАРТЕР ТУРБУЄТЬСЯ БЕЗРОБІТТЯМ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ, ЕНЕРҐЕТИЧНОЮ ПРОБЛЕМОЮ

Вашінгтон. — Виступаючи на 19-ій з черги пресовій конференції, президент Джіммі Картер у четвер, 10-го листопада, відповів на запити, які стосувалися енергетичної проблеми, поборювання безробіття, встановлення системи крайового забезпечення здоров'я та інших внутрішніх справ ЗСА, а також інформував про найновіші заходи щодо встановлення миру на Близькому Сході.

Коментуючи факт, що рівень безробіття знову зріс до 7 відсотків всієї робочої сили країни, Президент сказав, що хоча „немає легких способів позбутися цієї проблеми", то його уряд зробить все можливе, зокрема надіється, що незабаром почне діяти нова програма масового публічного затруднення, яка охопить більше осіб, ніж будь-яка подібна програма від часів президентури Френкліна Д. Рузвельта. Він поінформував, що Білий Дім „тісно співпрацює з Конґресом" відносно розв'язки проблеми безробіття, але перестеріг, що не можна сподіватися, що ця проблема буде цілком зліквідована в недалекому майбутньому.

Щодо енергетичної проблеми, президент Картер зазначив, що ця справа матиме першенство, бо від її полагодження залежить добробут і безпека країни. З огляду на те, він відклав свою поїздку до 9-ох держав, яка мала розпочатися 22-го листопада, щоб присвятити всю увагу енергетичному законопроєктові, який находиться тепер в спільній комісії обох Палат Конгресу. Ця комісія має полагодити розбіжності між двома версіями енергетичної програми, бо Палата Репрезентантів схвалила проєкт, який майже тотожній з пропозиціями Білого Дому, натомість рекомендації Сенату дуже відмінні. Заявляючи, що до кінця цього року близько співпрацюватиме з Конгресом, зокрема відбуватиме наради з членами спільної комісії, Президент підкреслив, що розв'язка тієї проблеми вийде на користь не тільки ЗСА, але і союзникам Америки, включно з тими 9-ма державами, що їх він мав відвідати під час своєї поїздки.

Президент Картер сказав, що вповні підтримує пропозицію встановити крайову програму забезпечення здоров'я, бо шпитальні і лікарські оплати надто високі і постійно зростають. Він вказав, що Білий Дім вже виготовив пропозиції відносно зменшення шпитальних коштів, але все охоплюючий плян в справі крайової програми забезпечення здоров'я буде оприлюднений щойно на початку наступного року.

Реформа цілої податкової системи покищо буде відложена на пізніше, бо розв'язка енергетичної проблеми і реформа системи Соціяльного забезпечення тепер є найбільш пекучими справами — ствердив Президент.

Відповідаючи на запит відносно факту, що колишній директор Центральної Розвідчої Агенції (Сі-Ай-Ей), Ричард Гелмс, одержав тільки 2,000 долярів кари і завішений вирок двоврічного ув'язнення за його відмову представити сенатській комісії всі інформації щодо здогадної „засекреченої діяльности Сі-Ай-Ей" проти марксистського президента Чіле Сальвадора Альєнде, президент Картер заявив, що вважає, що вирок був справедливий, бо Гелмс признався до вини і був покараний. Натомість якщо б Департамент справедливости поставив його під суд, то під час розправи могли б бути розкриті державні таємниці ЗСА, які не мали нічого спільного зі справою Альєнде — зазначив Президент.

Президент Картер далі вважає, що федеральні фонди не повинні бути вживані для покриття коштів абортів, хоча співчуває з біднішими жінками, які самі не можуть покрити тих видатків, тоді, коли для багатих жінок гроші не становлять жадної проблеми.

Відповідаючи на єдиний запит відносно міжнародної політики, Президент сказав, що на Близькому Сході так довго продовжуватимуться терористичні акції і відплати, як довго не буде розв'язаний ізраїльсько-арабський конфлікт на мировій конференції в Женеві. Як приклад президент Картер вказав на недавнє бомбардування ізраїльськими літаками місцевости Тир в Лівані, де находилися палестинські повстанські відділи, у відплату за акції палестинців, які кілька днів раніше ракетами обстрілювали ізраїльські оселі на пограниччі Ізраїля і Лівану. Президент Картер вітав заяву єгипетського президента Анвара ель-Садата, який в середу, 9-го листопада, заявив, що його не цікавлять „процедурні питання", а підкреслив, що готовий брати участь у Женевській мировій конференції і закликав інші арабські держави йти за прикладом Єгипту.

Секретар Бровн погоджується на вищий оборонний бюджет

Вашінгтон. — Секретар оборони Гарольд Бровн і його дорадники тентативно погодилися, щоб оборонний бюджет на фіскальний 1979-ий рік, який фактично починається 1-го жовтня 1978-го року, виносив 130.5 більйона долярів, замість 125 або 127 більйонів, як це раніше пропонувалося. Речники Департаменту оборони пояснюють, що вищі видатки на оборонні цілі викликані тим, що Совєтський Союз продовжує швидким темпом розбудувати свою військову силу, як також тому, що союзники Америки в Північно-Атлантійському Союзі (НАТО) постійно закликають до збільшення видатків на військове летунство, танки та інші роди зброї. В бюджеті Пентагону на фіскальний 1979-ий рік для НАТО буде призначено 10 або 12 більйонів долярів більше, ніж в поточному фіскальному році.

Інформуючи про бюджетові пляни Пентагону, речники цього департаменту вказували, що хоча видатки будуть вищі, ніж раніше передбачувалося, то все одно багато нижчі, ніж пропонував попередній президент Джералд Форд.

ВИСТАВКА СІМОХ МИСТЦІВ

Пассейк, Н. Дж. — Пластове Плем'я „перші Стежі" влаштовує тут в неділю, 20-го листопада ц. р., в залі Української Центральі, 240 Говп евеню, мистецьку виставку сімох мистців, у якій візьмуть участь: Володимир Баляс, Слава Геруляк, Андрій Мадай, Микола Неділко, Богдан Титла і Галина Титла. Виставку, відкриття якої відбудеться о год. 1-ій по полудні, можна оглядати від год. 11-ої перед полуднем до 3:30 по полудні.

КОНҐРЕС ЗСА ОДНОДУШНО СХВАЛИВ РЕЗОЛЮЦІЮ В ОБОРОНІ ДИСИДЕНТІВ І ПРАВ ЛЮДИНИ В СССР

Вашінгтон. — Після одержання резолюції конгресмена Пітера Родіна, демократа з Ню Джерзі, в обороні Миколи Руденка і Олекси Тихого, яку піддержали 57 конгресменів, Комісія міжнародних відносин Палати Репрезентантів ЗСА випрацювала свою власну резолюцію в обороні сімох ув'язнених в СССР дисидентів, серед них чотирьох українців, винесла її на форум Палати, яка її одноголосно прийняла. Це перша з-поміж багатьох вже кілька років підряд зголошуваних резолюцій, яка була адоптована Палатою Репрезентантів ЗСА. В серпні минулого року Сенат ЗСА прийняв резолюції в обороні Валентина Мороза і переслав її до Білого Дому, який, одначе, зігнорував її.

Резолюція Палати Репрезентантів має ч. 387 і серед інших прикладів порушення людських прав Совєтським Союзом та його сателітами в Східній Европі, вказує на безпідставне ув'язнення В. Мороза, Миколи Руденка, Олекси Тихого, Юрія Шухевича, Гунараса Рода, Сергія Ковальова і Анатолія Щаранського „серед багатьох інших, яких ув'язнено за їхні політичні переконання". Прізвище Щаранського, який очікує суду, було додане вже під час дебат над резолюцією на пропозицію конгресмена і члена Комісії Клемента Заблоцкого з Віcконсину, який пояснив, що Комісія одержала багато резолюцій, тому й приготовила свою, яка віддзеркалює зміст всіх інших. В резолюції рівнож згадується про еміграцію з СССР і його сателітів та про безпідставне зволікання з візою для Галини і Ольги Мікельсон, дружини і доньки Анатолія Мікельсона, який живе в ЗСА. Ця родина була розлучена 22 роки тому.

Резолюція стверджує, що конгрес ЗСА, як репрезентативне тіло американського народу, дає повну піддержку Президентові в його заходах поширити людські права в цілому світі і „закликає Президента повідомити відповідних голів держав інших народів, що в перевірці своїх відносин з тими державами, З'єднані Стейти братимуть до уваги до якої міри вони (держави) респектують людські права". Резолюція була прийнята в понеділок, 31-го жовтня, три дні після її зголошення комісією.

Ініціятива в справі цієї резолюції вийшла з Комітету Оборони Валентина Мороза в Ню Джерзі при співпраці з Відділом УККА в Ньюарку-Ірвінґтоні та численних українських громадян, які телеграфічно і телефонічно звертались до своїх конгресменів. Крім цього, Комітет вистарався, що всі конгресмени стейту Ню Джерзі заявилися за первісною резолюцією конгресмена Родіна, а опісля піддержували спільну резолюцію Комісії Міжнародних відносин.

Совєтський дипломат попросив політичного азилю в ЗСА

Вашінгтон. — Державний департамент підтвердив в середу, 10-го листопада ц.р., що один совєтський дипломат зголосився до американських поліційних чинників і попросив політичного азилю у З'єднаних Стейтах Америки. Речник департаменту Джон Тратнер заявив кореспондентам, що він не може, з відомих причин, назвати прізвища совєтського дипломата, ані подати його ранги чи навіть пояснити чому він просив азилю в ЗСА. Інші поінформовані джерела стверджують, що випадок трапився не в ЗСА, а в Каракасі, Венесуеля, і що совєтський дипломат зголосився там до американської амбасади, а потім його перевезли до Америки.

Вальдгайм засудив палестинських партизан й Ізраїль

Ню Йорк, Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй Курт Вальдгайм в окремому зверненні засудив палестинських партизан, які ракетами обстрілювали мирні ізраїльські поселення у прикордонній смузі, але також натаврував Ізраїль за його відплатну акцію і бомбардування ліванської місцевости. У вислідi цього конфлікту, — заявив Вальдгайм, — потерпіли не тільки військовики і знищено багато житлових приміщень, але загинули також цивільні люди — жінки, діти і старші особи, які не є причетні до військових акцій ворогуючих сторін. Курт Вальдгайм висловив також побоювання, що такі акції можуть не тільки поновити ізраїльсько-арабську війну, але знищити надії на мир у близько-східньому обширі. Уміжчасі Леван переслав на адресу Ради Безпеки ОН зажалення на Ізраїль, у якому згадується не тільки останню ізраїльську атаку на містечко Тир, але також інші подібні випадки, в яких гинуть цивільні люди. В листі застерігається право Левану на скликання Ради Безпеки ОН для обговорення конфлікту.

Ізраїль продовжує обороняти своє становище, кажучи, що він мусить обороняться перед нападами палестинських партизан і нівечити їхні пляни нападу на Ізраїль. Міністерство оборони Ізраїля перепросило Леван за цивільні жертви, які не були зумисним прицілом ізраїльської зброї, але у війні гинуть не тільки військовики. Також президент Картер відмовився засудити Ізраїль, кажучи, що якщо не було б провокації — не було б відплатної акції.

Західня Німеччина має нову шпигунську аферу

Діссельдорф, Західня Німеччина. — Ройтер інформує, що західньо-німецька політична поліція відкрила нову шпигунську сітку в міністерстві закордонних справ. Переловлена на „гарячому" секретарка міністерства Гельга Берґер, яка раніше працювала в Бонні, а потім в німецьких амбасадах в Парижі і Варшаві, призналася, що вона передавала східньо-німецьким комуністичним агентам засекречені матеріяли й інформувала їх про всі справи, пов'язані з працею західньо-німецьких амбасад за кордоном. Німецький суд в Діссельдорфі засудив шпигунку на 5 років в'язниці, а політична поліція повідомила, що вона є на слідах кількох інших шпигунів — спільників пані Берґер.

ГЕН. ПЕТРО ГРИГОРЕНКО ПРИБУДЕ ДО ЗСА НА ОПЕРАЦІЮ

Ген. Петро Григоренко

Москва. — Кореспонденти газети „Вашінгтон Пост" в Москві інформують, що совєтські чинники видали видатному совєтському дисидентові і теперішньому голові московського відділу Комітету нагляду за виконанням Гельсінкської угоди, 70-річному генералові Петрові Григоренкові, виїздну візу до ЗСА, де він мав би перейти складну операцію простати. Ген. Петро Григоренко, який на протязі останніх 10-ох років критикує совєтську систему за потоптання людських прав і ламання міжнародних договорів, заявив кореспондентам в четвер, 10-го листопада, що він одержав дозвіл від совєтських чинників виїхати на 6 місяців до З'єднаних Стейтів Америки разом зі своєю дружиною і пасербом. Він при тому відмітив, що наміряється повернутись до Москви ще перед вигасненням речинця. Григоренко підкреслив також, що в ЗСА вже перебуває його син Андрій, якого він має намір відвідати, заки переїде до шпиталю, щоб піддатись операції. Політичні спостерігачі і кореспонденти вважають, що видача візи ген. П. Григоренкові є частиною совєтського пляну позбуватися з Совєтського Союзу дисидентів, щоб тимсамим зменшити їхню діяльність до мінімуму, або цілком припинити. В останніх тижнях приблизно 10 відомих дисидентів виїхали під тиском КГБ, за кордон разом зі своїми родинами. Органи КГБ навіть погрожували декому з дисидентів, як, наприклад, Тетяні Ходорович, що як вони не виїдуть за кордон то будуть поставлені під обвинувачення за кримінальні проступки. Цією політикою супроти дисидентів Москва хоче мабуть зглядити загострене, наставлення західніх країн, які не перестають атакувати Совєтський Союз й інші комуністичні держави за порушення прав людини на Европейській Конференції для справ безпеки і співробітництва в Београді.

Ген. Петро Григоренко одержав в часі Другої світової війни багато військових відзначень, а після війни був найменований керівником кібернетичного департаменту військової академії ім. Фрунзе в Москві. В 1960-му році Григоренко почав критикувати Нікіту Хрущова за поворот до сталінської ери і обмеження людських прав в Совєтському Союзі. Він тоді попав у неласку кремлівських верховодів і був висланий на Далекий схід на китайсько-совєтський кордон. В 1964 р. органи КГБ арештували П. Григоренка і вислали на психіятричну перевірку до усталеного Психіятричного інституту ім. Сербського, де його КГБівські лікарі проголосили „тимчасово божевільним". В цьому інституті П. Григоренко пробув 14 місяців. Після звільнення аж до сьогоднішнього дня ген. Петро Григоренко тісно співпрацював з усіма групами нагляду за виконання Гельсінкської угоди і був посередником між московською і київською групами. Він також передавав цінні інформації про працю груп нагляду за кордон.

МИКОЛА РУДЕНКО: „СПРАВА ПРОТИ УКРАЇНСЬКОЇ ГРУПИ СПРИЯННЯ ЗАВЕДЕНА НЕ В КИЄВІ, А В МОСКВІ"

Гельсінкі (УІС „Смолоскип"). — Сюди дісталася копія листа Миколи Руденка, голови київської Української Гельсінкської Групи до прокурора Москви. Копію цього листа М. Руденко переслав прокуророві Києва. На копії листа, яка дісталася закордон є дописане прохання невідомої особи, щоб зміст цього листа довести до відома Міжнародної Комісії Юристів. Лист цей М. Руденко написав приблизно місяць перед арештом і в ньому яскраво з'ясовано в яких обставинах розпочато розгром київської Української Гельсінкської Групи. Нижче подаємо повний текст цього листа:

Прокурору м. Москви
Копія: прокурору м. Києва

Керівник Української Громадської Групи Сприяння Виконанню Гельсінкських Угод М. Руденко

ЗАЯВА

Згідно з постановою прокурора м. Москви (ордер підписав Тихонов 10 грудня 1976 р.) у членів Української Громадської Групи Сприяння Виконанню Гельсінкських Угод від 23 до 25 грудня були проведені незаконні обшуки. Під обшуку, крім мене, попали О. Бердник, Л. Лук'яненко, О. Тихий, І. Кандиба. Проводячи ці обшуки працівники прокуратури м. Москви свідомо ігнорували той історичний факт, що УРСР являється суверенною державою, повноправним членом ООН, в межах котрої діють свої власні закони — починаючи від конституції УРСР і кінчаючи процесуальним кодексом УРСР.

(Закінчення на стор. 3-ій)

Посерба А. Сахарова викинули з учительського семінара

Москва. — Ройтер інформує, що академік Андрей Сахаров повідомив в четвер, 10-го листопада ц.р., закордонних кореспондентів, що совєтські поліційні чинники примінюють нові способи морального терору на нього і його родину. В останньому часі вони добились того, що управа учительського семінара викинула пасерба Сахарова, Алексея Семйонова. „Я категорично заявляю тут, — сказав Андрей Сахаров кореспондентам, — що викинення Семйонова сталося тільки тому, що він був родинно пов'язаний зімною і це була ще одна відплата за мої прилюдні виступи з засудами совєтської системи". Алексея Семйонова викинули з педагогічного інституту в Москві сім місяців перед іспитами, щоб не допустити його до одержання диплому. В листі голови факультету до ректора інституту згадується, що Семйонов два рази перепав на іспитах, а крім того він не з'явився на літні військові вправи, порушивши цим військову дисципліну.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Солідарність проти тиранів

Українська Інформаційна Служба „Смолоскип" розповсюдила недавно документ, який продістався до Фінляндії, про чергові комуно-московські злочини і зумисне мордування українських політичних в'язнів в Мордовському концтаборі ч. I, у якому перебувають також Валентин Мороз, Святослав Караванський, Данило Шумук, Михайло Осадчий, Іван Гель, о. Василь Романюк, Б. Ребрик, О. Мурженко та багато інших українців, які відбули довгі роки ув'язнення, або були повторно засуджені. В документі, між іншим, згадується, що органи КҐБ не тільки займаються провокацією, підбурюванням одних в'язнів проти одних, фальшуванням листів, підсиланням провокаторів тощо, але й підсипають до їжі згаданим в'язням відповідні хемікалії, які викликають в організмі в'язня нервове забурення. Після довгомісячних дослідів, в'язні також ствердили, що, наприклад, листи Данила Шумука, які КҐБ і таборова адміністрація дозволила відправити закордон і пофальшовані уривки з яких були опубліковані у виданнях КҐБ для закордону, були написані Шумуком тоді, коли він був під сильним впливом галюцинаційних хемікаліїв і сильним психологічним тиском спеціяльних слідчих-психологів та психіятрів. В'язні також перестерігають українців на поселеннях перед можливостями нових провокацій з боку КҐБ, бо жертвою комуно-московських ватажків падуть також деякі діти засуджених українських патріотів, які підписали спрепаровані КҐБ-істами листи, що їх КҐБ вислало, або вишле в скорому часі за кордон з метою очорнити деяких політичних в'язнів. Ціль таких листів є підірвати довір'я до них і довести до того, щоб їхньою справою не займалася Міжнародна Амнестія та інші організації.

Усі ці вияви насильства і безправства стосовані комуно-московськими режимниками супроти людей, які засуджують незаконні дії московських імперіялістів та домагаються національних і людських прав в Україні, повинні викликати в нас, українців на поселеннях у вільних країнах світу, відрухову реакцію і стимулювати нові оборонні акції по всьому світі, подібні до акцій в обороні Валентина Мороза, які, хоч не принесли йому сподіваної волі, але напевно врятували цього незламного борця і патріота своєї батьківщини від психіятричного заведення КҐБ і тих диявольських туртур, через які проходили і проходять інші політичні в'язні. Пам'ятаймо слова Владіміра Буковського, який, приїхавши на Захід в заміну за комуністичного лідера Чіле Корвальяна, заявляв, що „сила людської солідарности змушує поступатися тиранів".

Нашою солідарністю і активністю допоможемо нашим братам в Україні не тільки встоятись, але й — дасть Бог — позбутись тиранів.

Неефективна система

Кілька днів тому американські засоби масової інформації повідомили, що цього року в Совєтському Союзі зібрано біля 194 мільйонів метричних тонн різного зерна, замість передбачуваних 215 мільйонів тонн.

Вже раніше Департамент сільського господарства ЗСА і Білий Дім видвигнули пропозицію, щоб в наступному 1978-му році зменшити на 20 відсотків посів пшениці в Америці, бо ЗСА тепер мають значну надвишку цього зерна, коло 1.5 більйона бушлів.

Наведені факти вказують, як відмінно виглядає стан сільського господарства в цих двох світових потугах! Коли в ЗСА уряд журиться тим, що країна має надвишку пшениці, тоді Кремль змушений признатися, що „не виконано пляну" і можна передбачувати, що незабаром Москва знову буде закуповувати різні роди зерна за кордоном, головно в Америці, Канаді та Австралії. Очевидно, що часами цю закупівлю зерна від країн вільного світу спричинюють такі явища природи, як посуха чи повені, але головною причиною постійних браків харчових продуктів в Совєтському Союзі — це сама система сколективізованого совєтського сільського господарства.

Примусова колективізація, в наслідок якої в 1930-их роках в Україні згинуло понад 6 мільйонів людей, пропагувалася Кремлем як засіб, при допомозі якого Совєтський Союз мав „дігнати і перегнати" Америку. Проте, ще сьогодні ця система не спроможна виживити власного населення. Тоді, коли в ЗСА тільки 4 відсотки всієї робочої сили працює на фармах і Америка може експортувати великі кількости різних харчових продуктів, а Білий Дім журиться фактом, що існують надто великі надвишки пшениці, то в Совєтському Союзі одна третя цілої робочої сили працює в сільсько-господарському секторі, тобто, в колгоспах і радгоспах, а Москва все одно мусить часто купувати харчові продукти за кордоном.

Якщо кремлівські ватажки взагалі інформують населення Совєтського Союзу про поганий урожай, як це минулого тижня зробив Леонід Брежнєв, то переважно звалюють вину на посуху, повені чи інші явища природи. Проте, погані урожаї в СССР, як вже сказано, спричинені головним чином „типовими недостачами совєтського сільського господарства", як це висловився один знавець совєтських економічних справ. Західні аналітики вказують, що постійні браки харчових продуктів у Совєтському Союзі спричинені неефективністю центрального плянування в сколективізованому сільсько-господарському секторі, слабо розвиненою системою транспортації, браком запасних частин до сільсько-господарських машин і т. п.

Неефективність і відсталість свого сільсько-господарського сектора кремлівські верховоди стараються затаїти перед населенням Совєтського Союзу, забороняючи своїм засобам інформації — чи радше „дезінформації" — взагалі згадувати про закупівлю великої кількости зерна та інших продуктів за кордоном. Але населення Совєтського Союзу про ті неуспіхи на відтинку сільського господарства все одно дізнається, а велика частина поневолених Москвою людей вже давно про це знає.

Панас Феденко

ПРОПАЩИЙ ЧАС

(60-ті роковини тиранії)

Є революції в історії народів, що приходять самі від себе, спонтанно. Хоч такі революції мають під собою ґрунт, підготований попереднім розвитком суспільства, але в них невидно пляновости. Другий сорт революцій має власний плян, продуманий до подробиць. Прикладом незадуманих, спонтанних революцій була „війна козацька" на чолі з гетьманом Богданом Хмельницьким, що почалася 1648 р. (В тодішній добі революції називали „війною" або „ребеллією".) Сам Хмельницький казав послам польського короля, які були у гетьмана в Переяславі в лютому 1649 р., що він свого повстання „не намислив". Теж Велика Французька Революція 1789 р. не була ніким запляновована, а „вибухла", сказав би хтось, з причин дріб'язкових: скликані королем на нараду представники станів — шляхти, духовенства й міщанства — відмовилися розійтися, а проголосили себе державним парляментом (Assemblee Nationale).

Революція з кінця лютого 1917 р., що примусила царя Миколу II зректися трону, була самочинна, спонтанна. Василь Шульгин, російський монархіст українського роду, писав у своїх споминах про переворот у лютому 1917 р. в Петербурзі, що царські міністри, переляканi повстанням війська, порозбігалися, „так, що їх і з собаками не знайдеш", а опозиційні групи не рішалися взяти владу в свої руки. („Дні", Беоґрад, 1925 р.).

Від квітня 1917 р. виступила група владолюбців, на чолі з Леніном, що приїхав із Швайцарії через Німеччину з допомогою німецької розвідки. Комуністичні історики обминають цей факт, що без дружньої допомоги німецького уряду Ленін мабуть залишився б надовго в Швайцарії, бо уряди — англійський і французький — не дали б йому та іншим емігрантам — „пораженцям" переїзду в Росію через територію — Францію та морем до невтральної Норвегії й Швеції. Німецький уряд ужив Леніна та його малу групу „большевиків", як „політичну бомбу", в надії на успішне закінчення війни з Росією.

Теорія і політика

Ленін називав себе правовірним („ортодоксальним") марксистом. Тому большевицька партія, створена під його проводом 1903 року на з'їзді Російської Соціял - демократії в Лондоні, твердила, згідно з теорією Маркса-Енґельса, що відстала культурно і нерозвинена економічно Росія не може створити у себе соціялістичний лад. Бо для будування соціялістичного устрою (згідно з Марксом-Енґельсом) потрібне високо розвинене капіталістичне господарство. Автор першого проголошення („маніфесту") Російської Соціялдемократії з р. 1898 Пьотр Струве писав ще р. 1894: „Мусимо визнати нашу некультурність і йти на вишколення до капіталізму".

Іншого погляду були російські соціялісти-народники. Вони вірили, що російський народ, „не вважаючи на його неосвіченість, стоїть значно ближче до соціялістичного суспільства, ніж народи західньої Европи, хоч вони мають вищу культуру" („Набат", ч. 4, Женева, 1876 р.).

Маркс, навпаки, вважав, що соціялістичний лад вимагає певної економічної передумови, розвиненого капіталістичного господарства. Соціяльна революція, писав Маркс, „можлива тільки там, де поряд з капіталістичною продукцією, промислове робітництво має значне місце в народній масі" (Маркс-Енґельс, твори, Т. 18).

Світова війна зробила переворот у поглядах Леніна

Війна 1914 року принесла Ленінові та його партійцям надію на соціялістичну революцію; мовляв, світова війна мусить завершитися всесвітньою соціялістичною революцією. Російську революцію 1917 р. Ленін уважав за початок всесвітньої революції: треба кликати робітників і військо капіталістичних країн до братання, щоб разом обернути зброю проти капіталізму для будування соціялістичного ладу. Коли соціялістичний лад переможе в країнах індустріяльних, то промислові, культурні народи допоможуть відсталій Росії створити соціялістичне господарство. Цією надією на світову революцію Ленін переконував своїх партійців, що треба негайно скинути тимчасовий уряд, який діяв після упадку царату, і створити „владу робітників, селян і вояків", об'єднаних у виборних совєтах.

Безперечно, Ленінові приходило деколи на думку що надія на всесвітню соціялістичну революцію залишиться фантастичною мрією, і плян — будувати соціялізм у відсталій некультурній Росії буде „вилами по воді писаний". Однак його це не лякало. Ще перед повстанням 6 листопада 1917 р. Ленін, переховуючись у курені за Петербурґом, написав книгу, що вийшла пізніше під назвою — „Держава і революція". У післямові до цієї книжки Ленін зазначив: „Цікавіше робити експеримент („опит") революції, ніж про нього писати". Ці слова показують, що Ленін уважав свій переворот за досвід, подібний до експериментів, які роблять природознавці або лікарі. На муки й смерть мільйонів людей вождь большевизму не вважав, бо надіявся, що з його, хоч і невдалого експерименту, буде користь для інших, успішних „опитів' революції".

Як глибоко сиділа в головах большевицьких провідників надія на всесвітню революцію, показує такий приклад: Весною 1919 р., коли большевицьке військо захопило велику частину Наддніпрянщини, була в Москві видана книжечка: „Там, где решаются судьбы мировой революции". Україна мала б дати харчові продукти Москві і врятувати цим комуністичну диктатур, що своїм господарюванням довела людність Московщини до голоду. Тимто р. 1919, коли на Угорщині комуністи захопили владу, на допомогу мадярським диктаторам Москва хотіла послати військо двох запаморочених більшевицькою пропаґандою українських отаманів: Григорієва і Махна. Цей плян розбився, бо Махно й Григоріїв обернули зброю проти російської червоної армії.

Аж до смерти Леніна 1924 р. аґенти комуністичного Інтернаціоналу пробували викликати повстання в різних країнах Західньої Европи для створення „Совєтської влади", однак успіху не мали. Особливо Лев Троцький ширив пропаганду за „перманентну (невпинну) революцію". Однак компартія пішла за Сталіном, котрий забезпечував комуністичним бюрократам веселе й щасливе життя через „будування соціялізму в одній країні". Клич „світової революції" залишився тільки для парадних резолюцій і промов.

„Касарняний соціялізм"

Лєшек Колаковський, польський учений, що вчить в університеті в Оксфорді, у своїх книгах пише, що той устрій, який панує в СССР та в країнах Совєтського Блоку, не можна вважати за соціялізм. Деспотичний режим однієї партії над народним господарством і життям народу Маркс називав „касарняним соціялізмом". Такий устрій панував у Параґваї, в Латинській Америці, в 17-18 вв. Майже 150 років під владою Ордену Єзуїтів. Щось подібне заводив уряд царя Олександра I (1801-1825) в сільських громадах на Московщині та на Україні: так звані „воєнні поселення".

Такий режим може існувати, тільки спираючись на поліцію, на терор.

Декотрі дослідники пробують скинути відповідальність за терор на Сталіна. Однак, організація терору ЧК була створена вже в грудні 1917 р. за директивами Леніна. Він підганяв нерішучих партійців, щоб примушували людність до послуху кривавими розправами: „Узаконити терор", — писав Ленін до комісара юстиції

(Закінчення на ст. 3-ій)

СЬОГОДНІШНЯ ЕСТОНІЯ

(ст). — Не зважаючи на те, що Естонія вже 35 літ під совєтською окупацією, естонці не впадають на дусі. Совєтські туристи, які вибираються до столиці Естонії, Таліна, звичайно кажуть, що їдуть „за границю". В цьому є багато правди. Всього 60 миль від Фінляндії, через Балтійське море, Талін є улюбленою зупинкою для фінляндських туристів, щоб закупити дешеві алькогольні напої. Естонці, які живуть за границями, купують для своїх рідних в Естонії авта за посередництвом експортової компанії, а тому, що совєти потребують твердої валюти, то естонець може одержати авто майже відразу, а не чекати місяці, а то й роки як це діється в совєтах, де люди купують авта за рублі.

Життя під чужим пануванням нічого нового для естонців, які навчилися протягом 800 літ переживати німецьку, шведську й норвезької окупації. Естонець може купити за 25 рублів додаткові пристосування до антени, яке допоможе йому слухати і бачити телевізійні програми з Фінляндії. Вони слухають теж передачі „Голосу Америки", фінляндського радіо і совєтського й так довідуються правду. Естонська радіостанція подає довгі нудні політичні програми. Естонська мова споріднена з фінляндською, якої майже ніхто із совєтських туристів не розуміє. Трапляється, що шофер автобуса скаже совєтському туристові, що не розуміє по-російськи, хоч знає російську мову дуже добре. Це тому, що естонці не забули, що за часів Сталіна вивезено 10.000 естонців на Сибір.

На полотнах, які розвішують у комуністичні державні свята на вузьких вулицях Таліна, давніше були тільки естонські написи, пізніше їх заступили двома мовами, або тільки російською. Естонці кажуть туристам: „Можете нас називати совєтчиками, хоч ми цього не долюблюємо, але скажемо „Ну, так", але не зовіть росіянами, бо ми естонці". Трапляється, що діти по школах скажуть один до одного: „Не бався з ним, він русскій". Від кого вони навчилися казати щось такого, заявив один батько, що він не знає. Він ніколи не говорив такого своєму синові. Естонці не є „загорілі" націоналісти, вони холоднокровні, торговельні люди. А все ж кожного червня в естонський День Свободи з'являється в центрі Таліна синьо-чорно-білий естонський національний прапор, але ніхто не знає хто його там виставив хто його там виставив. Для естонців російська культура зовсім чужа.

Лука Луців

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

ОЛЕНА ТЕЛІГА. Збірник. Редакція і примітки — О. Жданович. Видання Українського Золотого Хреста в ЗСА. Детройт-Ню Йорк-Париж. Друковано у Франції, 1977, ст. 743.

Українські жінки, згуртовані в Українському Золотому Хресті в ЗСА, гідно вшанували Олегу Телігу. в 35-річчя її геройської смерти, видавши цей поважно задуманий і дбайливо зредагований Збірник, в якому надруковані: вся поетична й прозова творчість Покійної, її життєпис, спогади і матеріяли про неї й літературно-критичні оцінки її творчости. Редактор О. Жданович до всіх цих розділів додав обширні примітки, які влегшують читачеві зрозуміти поетку О. Телігу та всіх тих, що писали про неї.

Недавно у „Свободі" була сумлінна рецензія цього Збірника І. Коровицького (ч. 225, 1977), і ми не пишемо довше про цю цінну, багатющу на обильні матеріяли книжку. Колись І. Франко написав був про Лесю Українку, що вона „єдиний мужчина" в українській літературі. Тепер він мусів писати, що побіч Лесі стоїть „тверда й сувора" Олена, яка палко мріяла, „щоб Бог післав їй найбільший дар: гарячу смерть — не земне умирання".

(Цю книжку продається у „Свободі" за 20 долярів.).

ЛІТОПИС УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ. Том I. Волинь і Полісся. Німецька окупація. Книга перша з англійським резюме. Видавництво „Літопис УПА", Торонто, 1976, ст. 255. Обкладинка роботи мистця Мирона Левицького.

Об'єднання кол. вояків УПА в ЗСА і Канаді видало цю книжку, яку зредагували Є. Штендера і П. Потічний, і яка має започаткувати серійне книжкове видання, щоб опублікувати документ й матеріяли до історії Української Повстанської Армії (УПА). Це видання мало б мати понад десять томів і воно видавало б і спогади про діяльність УПА та бібліографію видань до історії боротьби УПА.

Дай, Боже, щоб це серійне нове видання могло здійснити свої пляни, бо цілість мала б величезне значення для нашої новішої історії, яку вже тепер оплюгавлюють наші вороги, видаючи численні праці друком, бо мають на це державні фонди.

Це видання могли б всі підтримувати, бо видавці заявляють, що сторінки „Літопису УПА" відкриті для авторів різних політичних поглядів і світоглядових переконань", що не часто в нас трапляється.

В цьому першому томі, в його першій книзі, маємо статті полк. М. Омелюсіка під заг. „УПА на Волині в 1943 році", „Нарис історії боротьби УПА" — Г. Левенка та розвідку I. М. Коваленка „Цілі і методи німецької імперіялістичної політики на окупованих теренах".

Після військово-вишкільних і політичних інформацій іде стаття про те, „За що бореться визвольно-революційна Українська Постанська Армія".

В книзі багато документів, як „Накази Командування УПА" та „Документ шефа політичного штабу групи „Заграва".

УПА зверталося до вояків і населення інших національностей, як азербайджанців, вірменів, білорусинів, грузинів, русских (росіян), татар, узбеків, казахів та всіх інших, що їх поневолює комуністична Росія.

В листопаді 1943 року відбулась Перша Конференція Поневолених Народів Сходу Европи й Азії, в якій взяли участь представники 13 народів — разом 39 делегатів, які вирішили об'єднати всі свої сили проти комуністичного російського поневолення.

В книзі 19 мап та ілюстрацій і показник імен на 11 сторінках. Майже всюди при статтях та документах англійські резюме.

Якщо Видавництво „УПА" зможе здійснити заплановану працю, то воно виконає велику працю супроти свого народу, бо допоможе правдиво вияснити нашу нову історію.

МИХАЙЛО СОСНОВСЬКИЙ. Нарис історії української політичної думки. Відбитка з журналу „Сучасність" з 1976-го року, ч. 5, 6 і 7-8. Мюнхен, 1976, ст. 70.

Автор заплянував був велику тритомову працю про історію української політичної думки, але вспів написати тільки три розділи, що мають всього 70 сторінок, бо ненадійна смерть 25 липня 1975 року перервала нитку його працьовитого життя на 56-му році. Його монографія про Дмитра Донцова та його ж праця під заг. „Україна на міжнародній арені" 1945-1965 свідчать про те, що його задумана праця про українську політичну думку була б з успіхом заповнила в нашій політичній літературі ту прогалину, яка в нас ще існує. Про це свідчить і той початок його праці, яку покійний вспів був написати, що тепер появилася друком.

Автор розглядає такі проблеми української політичної думки: „Деякі питання етногенези української нації (20 сторінок); „Руська земля" й основні

(Закінчення на ст. 3-ій)

Проф. д-р М. Біда

ПРОФ. БОРИС М. МАРТОС

(2)

В молодого Б. Мартоса почала зароджуватися нова ідея, що неминуче в'язала його з українською дійсністю, а тим більше тоді, коли він бачив практичне застосування своїх власних цілей російськими соціял-демократами, які в той час відігравали провідну ролю в партії. Тоді він змінив свої погляди і орієнтацію на міжнародну соціялістичну солідарність, поставивши на перше місце потреби свого рідного народу та його визволення з-під чужого панування.

Тоді в молодого Б. Мартоса виникло заінтересування політичною економією й економічною політикою, які він почав вивчати самотужки, а при цьому аналізувати всілякі явища суспільного характеру та їхні закони, зв'язані з людським життям. Його почало цікавити, як виростають і дозрівають на економічному грунті суспільні відносини між людьми, а при цьому застановляючись над долею свого народу. Таке явище перейшло ряд видозмінних процесів доки витворило певний обгрунтований світогляд, на якому молодий Мартос сконцентрував свої спостереження і досліди. Він застановлявся над питаннями економічних відносин між людьми, які існують ще десь від тієї пори, коли постав обмін. Тож констатуючи це явище, він прийшов до висновку, що це було дуже давно, ще десь на початку розвитку людської культури. Отже він прийшов до висновку, що не лишe він, але також і колись кращі люди призадумувалися над питаннями проблеми бідности й багатства, нагромадження всяких товарів і їхнього розподілу та над засобами усунення протирічних явищ економічного безладдя. Всякі контрасти економічного жтття не були для нього чужими тоді, коли він бачив побіч розкошів бідність, де рядом з пишнотою матерії й барв та всяких інших достатків — образ убогости і грязь виробничих варстатів праці, де ткали матерію тодішні нещасні робітники.

Студіюючи самотужки політичну економію, молодий Б. Мартос дізнався, що в продукції товарів існують три фактори, цебто — земля або природа, капітал і праця, а тому він зрозумів, що людська праця повинна бути винагороджувана нарівні з іншими факторами продукції. Пізнавши правду, він намагався допомагати ширити між людьми освіту; він завжди стримів до істини, добра й блага, що відноситься до справедливости праці. Він свято вірив, що колись настане такий час, коли в світі не буде більше ніяких „паріїв", а надію свою базував на вивченні історії, яка нам доказує, що покоління переходять від одної перемоги до другої при допомозі науки і цивілізації.

Молодість Б. Мартоса не проходила в безжурності й матеріяльних достатках. У такому житті є різні внутрішні різноманітності, але це ще не означає виключення його стримління з накресленої ним мети. Як дерево стається непорушним і безшумно проникає своїми коріннями в глибину землі, так і він велично, спокійно й опановано проникав своєю думкою в глибину суспільного життя. Він у своїх наукових дослідах працював у цьому напрямку, щоб якнайбільше допомогти Україні та її знедоленому народові.

Вже в роках від 1901—1903, молодий Б. Мартос організував на Полтавщині по селах таємні українські книгозбірні, а при цьому викладав політичну економію і українську літературу в організованих ним політичних гуртках середньошкільників. Хоч по закінченні університету молодий Б. Мартос мав великі здібності до дальшої наукової кар'єри, то, як ми вже згадували раніше, російська царська влада йому заборонила викладати в університетах, а тому він був змушений шукати іншої праці. І так у 1909 р. йому пощастило одержати працю старшого контролера оцінково-страхових робіт, а в 1910 р. він улаштувався працювати у „Волжсько-Камському банку" в Києві. Опісля із-за поліційного переслідування був змушений залишити Київ і переїхати на Кубань, де брат його дружини — Кучерявенко працював у кооперації.

Від 1911—1913 рр. працював урядовцем для Чорноморсько-Кубанської залізниці та був членом редакційної колеґії кооперативного органу „Союз" і членом управи кредитових кооператив та переводив курси для членів цих кооператив. З причини хвороби малярії був змушений повернутись в Україну.

Повернувши на Україну, від 1913—1917 рр. улаштувався працюати старшим інспектором у Полтавському Губерніяльному Земстві, де мав до діла з кооперацією, вів статистичне обслідування споживчих товариств Полтавщини та брав участь в організуванні кредитових і споживчих кооператив, а при цьому набирав більших знань з теорії кооперації.

У 1917 р., коли в Росії вибухла революція, Б. Мартос відразу взяв активну участь у революційній боротьбі за права українського народу визволитись з-під чужого панування та з повною енергією включився в розбудову української самостійної держави. І так вже в перших початках 1917 р. Б. Мартос брав участь у І-му Національному Конгресі, І-му Всеукраїнському Селянському З'їзді, а також був вибраний членом Української Центральної Ради та генеральним секретарем, а опісля заступником генерального секретаря земельних справ.

Великою заслугою Б. Мартоса було те, що він старався підносити економічне життя в новопосталій українській республіці. За його ініціятивою відбулися тоді два Всеукраїнські Кооперативні З'їзди, на яких він накреслив „Схеми для дальшої господарської розбудови кооперативів". Не зважаючи на перевантаження в державному апараті, він ще виконував інші праці, між іншим організував курси для підготовлення інструкторів по земельній реформі та шестимісячні курси для підготови кооперативних інструкторів, на яких викладали такі визначні професори, як М. Туган-Барановський, К. Мацієвич, С. Остапено, Воблий та інші.

[Продовження буде]

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

(Закінчення зі ст. 2-ої)

ідеї її державної та суспільно-політичної організації" (16 сторінок) і „Соціяльно-політична й економічна структура Київської Руси" (34 сторінки).

1). Автор використовує обширну літературу і приходить до висновку, що „пряме пов'язання етногенези українського народу з слов'янськими племенами антів і Київською Руссю передрішує відповідну інтерпретацію історії українського народу. Це стосується також й історії української політичної думки".

2). За Володимира Великого Київська Русь була вже така сильна, що могла ставити Візантійській імперії далекосяжні вимоги, диктувати їй свої умови та приневолити Візантію на посвоєння з київськими князями.

3). Суспільні кляси в Київській державі не перетворилися на соціяльні касти типового федерального зразка, як це сталося в Західній і Центральній Европі. „Не було на Київській Русі і політичного февдалізму".

Слов'янське християнство Кирила і Методія відограло дуже важливу ролю в процесі християнізації Київської Руси, зокрема в площині збереження її цілком окремішнього шляху між Візантією і Римом. Слов'янське християнство не тільки що не стало засобом для Візантії підпорядкувати собі Русь, а й перетворилося на чинник, який у ще більшій мірі скріплював незалежні від Візантії позиції Руси.

Радимо прочитати працю М. Сосновського в цілості, бо важко її переповідати з огляду на дуже „густий" зміст цієї праці.

ШКОЛА УКРАЇНОЗНАВСТВА товариства „Рідна Школа" в Клівленді 1950-1977. Клівленд, Огайо, 1977, ст. 158. Технічний редактор: Степан Кікта, обкладинка: Микола Кавка.

Цю книжку видало Товариство „Рідна Школа" з нагоди чвертьстоліття її існування.

В цій книжці читач і майбутній історик українського шкільництва в цій країні знайде багатющий матеріял про те, як працювали наші люди над тим, щоб зберегти наших людей при рідній мові та своїй народності. Інженер Іван Фур надрукував статтю „Чверть століття Товариства „Рідна Школа" в Клівленді". Статті інших авторів інформують про інші ділянки праці цього ж Товариства; про його виховну діяльність, про фінанси та інші сторінки шкільного життя.

В цій книзі читач знаходить таку масу світлин, яких ще не бачив в жадній іншій книзі, і це цінний матеріял, який побіч точних статистичних даних про учнів та учителів дає правдивий образ цієї Школи Українознавства в Клівленді впродовж останнього чвертьстоліття.

Садат закликає до прискорення Женевської Конференції

Каїр, Єгипет. — Промовляючи на відкритті нової сесії Парляменту, єгипетський президент Анвар ель-Садат в середу, 9-го листопада, заявив, що готовий брати участь у Женевській мировій конференції в справі полагодження ізраїльсько-арабського конфлікту і закликав інші арабські уряди йти за прикладом Єгипту.

Похвально висловлюючись про старання президента Джіммі Картера довести до поновного скликання Женевської конференції, Садат заявив, що його не цікавлять „процедурні питання", а тільки факт, щоб та конференція якнайскорше розпочалася. Єгипетський президент натаврував Ізраїль за те, що „створює всілякі перепони" тій мировій конференції, але додав, що готовий переговорювати з ізраїльськими властями „навіть в самому ізраїльському парляменті".

На тій сесії єгипетського Парляменту був присутній Ясір Арафат, провідник Палестинської Визвольної Організації (ПВО). Аналітики вважають, що з уваги на присутність Арафата президент Садат наголошував справу палестинських арабів, підкреслюючи, що в Женеві єгипетська делеґація вимагатиме, щоб Ізраїль звільнив окуповані арабські території, як теж підкреслив, що палестинські араби мають право створити „свою незалежну державу".

Як відомо, ізраїльський уряд прем'єра Менахема Беґіна відмовляється звільнити арабські території і противиться створенню „палестинської батьківщини", твердячи, що виконання вимог арабів спричинилося б, до поважної загрози для безпеки Ізраїля.

МИКОЛА РУДЕНКО:...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

Вказані дії грубим способом порушують суверенність України, понижують національну честь і гідність її громадян. Вони являються ще одним доказом, що Гельсінкські Угоди, а також Декларація Прав Людини, підписані Радянським урядом, в СРСР все ще грубо порушуються. Крім цього ці незаконні дії найбільш переконливим способом підтверджують висновок Української Групи Сприяння про те, що Договір з 27 грудня 1922 р. про створення СРСР з волі шовіністичних настроєних офіційних осіб РСФСР, які поставили в основу своїх дій не Право, а Силу, від деякого часу перестав бути державною і національною реальністю.

Ані формально, ані по суті справи прокуратура м. Москви не має права проводити обшуки на території України: вона покликана конституцією своєї власної республіки охороняти закони РСФСР, а не закони УРСР. Між іншим, по відношенні до мене це беззаконня вчинено двічі: 18 квітня 1975 р., коли підпали під репресії члени радянської групи Міжнародної Амнестії, і тепер, коли дії Московської прокуратури направлені проти Української Групи Сприяння Виконанню Гельсінкських Угод. В останньому випадку це беззаконня явно доказує, що справа проти Української Групи Сприяння заведена не в Києві, а в Москві — цебто на території союзної держави.

В процесі обшуку в моїй квартирі були допущені грубі порушення процесуального кодексу УРСР. Так, наприклад, згідно зі ст. 100 Пк УРСР, обшук повинен проводитися в день. Примінювати викрутку про вийняткові обставини не було ніяких підстав. Все одно у мене на квартирі обшук проводився від 20-ої години 23 грудня до 10-ої години ранку наступного дня. І моя дружина і сусіди цілу ніч не спали.

Ті, які проводили обшук, увірвались в квартиру підступним способом — свідок Приходько І. І. постукала в двері, нібито, щоби вручити телеграму. Це була брехня, яка свідчить про домовлення між свідком і тими, які проводили обшук. Більше цього: другий свідок Товнес В. В. сам почав брати активну участь в обшуку і перевая це зайняття тільки після протесту моєї дружини. Це ясно показує, що свідки являлися заінтересованими особами.

Напередодні обшуку дружина замітила, що в квартирі побував хтось посторонній. Помічалось це і раніше. Так, наприклад, в час мого перебування в психоневрологічній лічниці дружину покликали на розмову з психіятром, примусили залишити торбинку в сусідним приміщенні і вкрали ключ з в'язки. Я зложив проти цього протест працівникам лікарні, написав письмову заяву, котру було забрано у мене адміністрацією і передано в КДБ. І ось наслідок: в часі обшуку виявилося, що в мої рукописи з провокаційною ціллю підсунуто 39 американських долярів.

В часі обшуку, крім документів Групи Сприяння, вилучено 3 томи моїх творів: том прози, том поезій (не менше 10 тисяч стрічок) і том філософських творів. В протоколі обшуку вони також називаються „документами". Працівникам прокуратури пора би на кінець, засвоїти, що там, де художні і філософські твори стають „документами" для судочинства, не може бути і мови про дотримання Загальної Декларації Прав Людини і Гельсінкських Угод.

Зокрема слід відмітити той факт, що важніші документи Групи пропали безслідно. Так, наприклад, Група у своєму Меморандумі ч. 1 заявила: в її розпорядженні є докази, що Борис Ковгар і Михайло Ковтуненко були арештовані лише за те, що відмовились співпрацювати з КДБ. Мова йшла про особисті свідчення з власноручними підписами. В протоколі про ці документи не згадується.

Потрібно пояснити: обшук в моїй квартирі був проведений тоді, коли я був в поїзді. Створюється враження, що це було зроблено для того, щоби викрасти свідчення, які розкривають злочинні дії КДБ,а пізніше Групу у свідомому наклепі.

В зв'язку з вказаними діями Московської прокуратури і органів міліції м. Києва уважаю обшук незаконним — він зневажає Декларацію Прав Людини, очорнює національну гідність громадян УРСР, порушує законочинство республіки. Від 25 грудня я прилучився до голодівки протесту, котра 23 XII. 76 р. була проголошена моєю дружиною, а також членами Групи О. Бердником, М. Мариновичем, М. Матусевичем. Ми вимагаємо негайного повернення всіх вилучених документів Групи, художніх і філософських творів, машинок до писання, фотоапаратів і т. д.

Оскільки г. Тихонов, який підписав ордер на обшук квартир членів Української Групи Сприяння, цим самим свідомо поповнив дії, які понижують національну гідність громадян УРСР, вимагаємо негайного притягнення його до кримінальної відповідальності, згідно зі статтею КК РСФСР, відповідною ст. 66 КК УРСР.

Якщо наші вимоги не будуть виконані, Московська прокуратура продемонструє цілому світові на що здібний апарат юстиції, який замінив закони цивілізованої держави „правопорядком" доісторичних часів, де панувало не право правого, а півживе право сильного.

28. XII. 76
м. Київ — 84, Конча-Заспа, I, кв. 8.

Микола Руденко"

Італія і Ватикан погодилися на текст нового конкордату

Рим. — Представники італійського уряду і Ватикану дійшли до порозуміння щодо остаточного тексту нового конкордату, який має замінити конкордат з 1929-го року, що точно накреслював відносини між Римо-Католицькою Церквою та італійською державою.

Згідно з новою угодою-конкордатом, католицизм більш не буде офіційною релігією Італії, як теж значно зменшаться впливи Ватикану в справах освіти, у полагодженні подружніх конфліктів і т. п.

Текст нового конкордату тепер буде переданий Парляментові на ратифікацію і передбачають, що нову угоду затвердять, бо її підтримує і Християнсько-демократична партія, яка має найбільше послів, і Комуністична партія, яка щодо кількости послів є на другому місці.

Новий конкордат зазначує, що в Італії всі віровизнання рівноправні, тобто, католицизм перестає бути офіційною релігією країни.

Ватиканські суди більш не матимуть остаточного голосу в справах уневажнення шлюбів, бо цивільні італійські суди можуть відкинути рішення церковного суду.

Щодо освіти, то в середніх школах навчання релігії не буде обов'язкове, а тільки на добровільній базі. У садочках і початкових школах релігія буде дальше обов'язковим предметом, хібашо батьки специфічно зазначать, що не бажають, щоб їхня дитина навчалась релігії.

Католицькі школи матимуть ті самі права і привілеї як державні школи.

Відносно податків, то тільки організації, які безпосередньо пов'язані з релігійною діяльністю, будуть звільнені від них. Натомість католицькі школи, шпиталі і т. д. відтепер мусітимуть платити податки.

Духовенство втратить деякі привілеї, які досі мало в Італії, наприклад, священики чи монахи-брати не будуть автоматично звільнені від військової служби, чи служби в судових лавах присяжних.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

ТОВАРИСТВО СВЯТА СОФІЯ — КОМІСІЯ ПАТРІЯРШОГО ФОНДУ

повідомляє:

замість квітів на могилу

бл. п. мгр. Ярослава Яворського

на ПАТРІЯРШИЙ ФОНД зложили:

по 100.00 дол. — С. П. Олексів, д-р Р. Н. Кравчук;
по 50.00 дол. — Д-р В. Е. Білан, Д. Ю. Костів;
по 30.00 дол. — Родина Богославець;
по 25.00 дол. — В. А. Шумейко, В. Д. Пасічняк, Т. Я. Чіх, В. С. Сливоцькі;
по 20.00 дол. — З. І. Бундзяк, С. І. Луків, В. Е. Котик, д-р С. Ворох, С. П. Щур, М. М. Семанишин, Р. В. Черевко, Л. Савойка, П. М. Гарматій, О. С. Борецький;
по 10.00 дол. — А. П. Петровські, Т. Пастушенко, В. Сенежак, д-р Я. Миндюк, І. Р. Лапичак, І. В. Яворські, І. М. Мороз, В. Б. Будний, Н. Шараневич, О. М. Бодляк, І. Н. Босняк, В. С. Ткач, В. Васімко, В. П. Кучкуда, С. М. Зубаль, О. Никифоряк, І. Орняк, І. А. Дедик;
по 6.00 дол. — Д-р Р. Гнатів;
по 5.00 дол. — В. М. Левицькі, Т. О. Марущак, А. І. Настюк, У. М. Олійник, О. І. Калинович, К. Кузьма;
по 3.00 дол. — Л. Муращук.

Родині Покійного висловлюємо співчуття.

В сумі зібрано 849.00 долярів. Збіркою займалася пані Анна Петровська.

Пожертви на ПАТРІЯРШИЙ ФОНД можна складати на руки уповноважених збірщиків, або висилати на адресу:

ST. SOPHIA RELIGIOUS ASS. — PATRIARCHAL FUND
7911 Whitewood Road Philadelphia, Pa. 19117

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що в 23-го жовтня 1977 р. відійшла у Вічність, на 79-му році життя, наша Найдорожча МАТИ і БАБУНЯ

бл. п.

АННА КОВАЛЬСЬКА (ТИРАН)

ПОХОРОН відбувся 25-го жовтня 1977 року з похоронного заведення Каппа, до катедри св. Миколая, а опісля на цвинтар св. Миколая.

Горем прибиті:

дочка — СТЕФАНІЯ з Родиною
син — ЯКІВ з Родиною
син — МИРОСЛАВ з Родиною
син — МИКОЛА з Родиною в Україні
Ближча і дальша Рідня в Америці і Україні

З КІНЦЕМ МИНУЛОГО ТИЖНЯ

відбулися в Бавнд Бруку величаві похорони св. п. Голови ПУН ред. Олега Штуля-Ждановича, в Елленвіллі відбувся з'їзд СУМА, а Головний Екзекутивний Комітет УНС мав своє чергове засідання. Про всі ці та ряд інших подій в українському житті — з уваги на приспішений друк цього числа „Свободи" — основні інформації будуть подані в черговому числі.

ПРОПАЩИЙ ЧАС

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Курського р. 1922. Терор залишається й досі головною підпорою режиму. Тому пишно відзначили в Москві 100-ліття першого начальника ЧК Фелікса Дзержинського.

Однопартійна тиранія опанувала все господарство, створивши величезну бюрократичну машину. Безоглядним визиском мільйонів людей, ціною смерти мільйонів у таборах примусової праці комуністична тиранія створила велику індустрію. Московська пропаганда хвалиться, що в СССР виробляється більше сталі на одного мешканця імперії ніж у високо розвинених країнах. Своєю мілітарною силою совєтська імперія стала нарівні з Північною Америкою. Обітниці комуністичних вождів, що вони створять для людности імперії матеріяльний добробут, зостаються протягом 60 років партійної тиранії фальшивою пропагандою. Бо сталі чи гармат людина не може їсти.

Тяжкопадна, неповоротка бюрократія не може організувати виробництва харчових продуктів і забезпечити товарами людність. Тому доводиться купувати пшеницю, м'ясо, масло в країнах вільного світу.

Розумніші бюрократи й спеціялісти індустрії та сільського господарства розуміють непридатність всевладної партійної системи для розвитку економіки, аде вони безсилі здійснити корисні реформи: партійна каста боїться будь-яких змін, бо тоді сотні тисяч партійних бюрократів-паразитів залишилися б „без хліба". Таким чином, партійний апарат, що складається з дармоїдів, мусить обороняти свої посади й привілеї, гальмуючи поступ.

Наглядачі, поставлені партією, контролюють науку, літературу і всяке мистецтво: все має служити партійній владі і могутності імперії. До цього режиму приходяться ще більше слова російського історика Ключевського (умер 1912 р.), які він написав про царський режим: „Держава напухала (росла), а народ ставав жебраком".

Бюрократизм і централізація дійшли до найвищого ступеня і зовсім нагадують дореволюційні сатири письменника М. Салтикова-Щедріна, в яких він таврував порядки царської бюрократії. В „Історії одного города" Салтиков пише про наказ „градоначальника" про „доброякісне випікання пирогів". В цьому дусі написано на 60 році комуністичного режиму „Основні директиви розвитку народного господарства на 1976-1977 роки".

„Збільшити добування бараболі, городини і баштанових культур (кавунів, динь, гарбузів. П. Ф.)... Забезпечити розведення томатів, огірків, цибулі, часнику і городини („зелених культур") в розмірі, що задовольняв би потребу, поширити організацію спеціялізованих господарств і тепличних комбінатів" (Цитовано: „Наш Современник", Москва, серпень 1977 р.)

Де знайдете на світі країну, поза Совєтським блоком, в якій уряд давав би своїм громадянам накази, як і скільки вони мають розводити цибулі, часнику, редьки, капусти та інших „ласощів"? Але в режимі диктатури комуністичні вожді не бояться ні критики, ні сміху, там „на всіх язиках все мовчить, бо благоденствує", як писав Тарас Шевченко про деспотичних попередників теперішніх тиранів.

Пропащий час ще не закінчився....

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п.

ЮРІЯ ЗЕНОНА МІШКЕВИЧА

Незабутнього Братанка і Стриєчного Брата

буде відслужена

ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА

в церкві св. Йосафата в Пармі, Огайо в неділю, 20 листопада 1977 р., о год. 12 дня

Просимо про молитви за спокій душі Покійного.

Мгр СТЕФАН МІШКЕВИЧ з Родиною

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІД ДНЯ СМЕРТИ

бл. п.

ОЛЬГИ з КОБЗЯРІВ ЧЕРНИК

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ

в суботу, 19 листопада ц. р., о год. 8:30 ранку в церкві св. Юра в Ню Йорку, Н. Й.

Про молитви за спокій душі Покійної просять —

ПРИЯТЕЛІ-СПІВЖИТЕЛІ
Дому Павла Гука в Джерзі Ситі

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в п'ятницю, 11-го листопада 1977 року, заосмотрений Найсвятішими Тайнами, відійшов у Вічність, наш Найдорожчий БАТЬКО, ТЕСТЬ і СТРИЙКО

СЛ. П.

МИКОЛА ЧУМА

уроджений в с. Розділовичі, пов. Рудки, Україна.

ПАРАСТАС — в неділю, 13-го листопада 1977 р.

ПАНАХИДА — в понеділок, 14-го листопада 1977 року, о год. 7:30 веч., в похоронному заведенні Thomas M. Quinn, 35-20 Broadway, Astoria, N.Y.

ПОХОРОН — у вівторок, 15-го листопада 1977 року, о год. 9:30 ранку, з того ж похоронного заведення до церкви св. Юра в Ню Йорку — о год. 10:30, а відтак на цвинтар Кальварія в Квінсі, Н. Й.

В глибокому смутку:

дочка — РОЗАЛІЯ з мужем ГРИГОРІЄМ ПОЛЧИЙ
дочка — НАТАЛІЯ
братанок — СТЕПАН ЧУМА з Родиною

Замість квітів на свіжу могилу, у пам'ять

Олени Гуменної

Матері наших приятелів Лідії й Лева („Ґуми"), жертвуємо на Патріярший Фонд в Римі **50.00 долярів** і молимось за спокій її Праведної Душі.

Трентон, Н. Дж. Галина й Іван КОСТЮКИ

Увага! *Увага!*

ЄДИНА НАГОДА
набути ці книжки під час ВЕЛИКОГО ОСІННЬОГО ВИПРОДАЖУ

Богдан Нижанківський: СВЯТО НА ОСЕЛІ — повість ... 5.00

Жигмонт Богдан Олексин: ПІСНЯ ПРО ЧЕРВОНУ КАЛИНУ 1914-1974. Історія УСС-ів для молоді ... 3.50

Валерій Остапенко: ВЕРШНИКИ В ЖИТАХ — повість ... 2.50

Ред. Михайло Островерха:
- а) БЕРЕГАМИ МАНДРІВКИ — репортажі ... 5.00
- б) БЛИСКИ І ТЕМРЯВИ. 1918-1919-1920 ... 3.00
- в) ГОМІН З ДАЛЕКА — нариси ... 1.00
- г) НА ЗАКРУТІ — осінь 1939 року ... 5.00

М. Пасічник: ДНІСТРОВІ ЛІЛЕЇ — автобіографія в віршах ... 3.00

Марія Пастернакова: УКРАЇНСЬКА ЖІНКА В ХОРЕОГРАФІЇ — друге доповнене видання ... 3.50

В. Підмогильний: МІСТО — роман ... 2.50

М. Л. Подвезько: УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ СЛОВНИК, друге, виправлене і доповнене видання, близько 60.000 слів ... 10.00

Ред. Леонід Полтава:
- а) ВАЛТОРНА (збірка поезій, лірична) ... 1.50
- б) МАЛИЙ ІНДІЯНИН ... 1.00

Богдан Попович: ПІД УКРАЇНСЬКИМ НЕБОМ — спогади 1908-1940 ... 3.00

Михайло Прокопів: ПО П'ЯТДЕСЯТ ШІСТЬ РОКАХ НА УКРАЇНІ ... 1.50

Юліян Радзикевич: ПОЛКОВНИК ДАНИЛО НЕЧАЙ — історична повість у 2-ох частинах ... 4.00

Мілена Рудницька: НЕВИДИМІ СТИГМАТИ ... 15.00

Антін Рудницький: УКРАЇНСЬКА МУЗИКА — історично-критичний огляд ... 12.50

Улас Самчук: НА ТВЕРДІЙ ЗЕМЛІ — роман ... 4.00

Іван Світ: УКРАЇНСЬКО-ЯПОНСЬКІ ВЗАЄМИНИ 1903-1945. Історичний огляд і спостереження ... 8.00

Василь Симоненко: ҐРАНІТНІ ОБЕЛІСКИ — збірка вибраних творів в українському оригіналі та англійському перекладі Андрія М. Фр.-Чировського ... 5.00

Валентин Сімянців: СПОГАДИ БОГДАНІВЦЯ ... 2.00

Іван Смолій: У ЗЕЛЕНОМУ ПІДГІР'Ї — повість ... 2.50

Олекса Солтисік: ТА ЗЕМЛЯ НАША — повість ... 4.50

Леонід Соневицький: ІСТОРІЯ УКРАЇНИ — синхроністично-хронологічна таблиця ... 1.50

Д-р Ігор Соневицький: АРТЕМ ВЕДЕЛЬ І ЙОГО МУЗИЧНА СПАДЩИНА ... 3.50

Д-р Матвій Стахів: ТРЕТЯ СОВЄТСЬКА РЕСПУБЛІКА В УКРАЇНІ. Нариси з історії третьої воєнної інвазії Совєтської Росії в Україну і розвитку окупаційної системи в часі: Листопад 1919 - 1924 ... 3.00

Остап Тарнавський: БРАТ — БРАТОВІ — книга про ЗУАДК ... 5.00

Володимир Татомир: ЮНАЦТВО В ОБОРОНІ РІДНОЇ ЗЕМЛІ — Спогади про участь української молоді у Визвольних Змаганнях 1918-1920 років ... 3.00

Зеновія Терлецька: УКРАЇНСЬКІ СТРАВИ ... 7.00

Ген. О. Удовиченко: ТРЕТЯ ЗАЛІЗНА ДИВІЗІЯ, РІК 1919 ... 7.00

Іван Франко: ТВОРИ — комплет 20 томів ... 80.00

Леся Храплива:
- а) ОТАМАН ВОЛЯ — повість для молоді (друге видання) ... 3.00
- б) ДАЛЕКИМ І БЛИЗЬКИМ — вірші ... 3.50

Іван Цибульський: НА КРИЛАХ ТУГИ І МРІЙ — вірші і пісні ... 2.00

Богдан Цимбалістий: ПРОБЛЕМА ІДЕНТИЧНОСТИ УКРАЇНА ЧИ АМЕРИКА ... 2.50

Василь Чапленко: СПРАВА БЕЗСМЕРТЯ — оповідання й п'єски ... 3.00

Ганна Черінь:
- а) ЇДЬМО ЗІ МНОЮ (репортажі) ... 3.00
- б) ЧОРНОЗЕМ — вірші ... 3.00

Дмитро Чуб: СТЕЖКАМИ ПРИГОД — оповідання, нариси, вірші ... 3.70

Замовляти можна в книгарському відділі при „Свободі", пересилаючи чек або поштовий переказ, долучуючи оплату на кошти пересилки від $1-$3 (в залежності від кількості книжок).

Мешканців стейту Ню Джерзі забов'язує 5% стейтового податку.

"SVOBODA" BOOKSTORE
30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302

Дві виставки образів д-ра І. Калиневича

Балтимор. — Тут, у великій залі Фіфт Режімент Арморі від 7-го і 8-го жовтня ц. р., на запрошення німецької корпорації Мариленд Октоберфест, мав свою індивідуальну виставку наш мистець І. Калиневич.

Маляр виставив 25 образів-олій, що зображували пейзажі з українською і німецькою тематикою, квіти і види моря. Кільканадцять тисяч різноманітних учасників свята мали нагоду оглянути і набути ці образи.

Друга збірна виставка відбулася від 23—25-го жовтня ц. р. в залях Брук Манор Каунтрі Клаб в Норбеку, Мариленд. На ній виставляло 21 американських мистців, членів Олней Арт Асошієйтен, між ними Іларіон Калиневич. Це була річна імпреза, що звичайно припадає на осінь.

Обидві згадані виставки пройшли успішно.

Степан Шандор

Оркестра „Веселі Часи"

Минув вакаційний час, надходить час забав, а відтак зимових балів і танцюватимемо до музики наших оркестр. І мимоволі пригадується мені болючий вислів одного із наших кращих диригентів хорів: „Наші оркестри так спотворили і зіпсували наші народні пісні, що не маю відваги із ними виступати на сцені." Слухаючи музику наших популярних оркестр, як граючи до танцю псують принаду наших народних пісень, мимоволі робиться лячно, куди ми йдемо.

Але є вимок, є одна оркестра,яка грає до танцю гарні мелодії, а коли і заграє часом народну пісню, то грає її із смаком. А це оркестра з Чікаго „Веселі Часи".

„Веселі Часи" це модерна українська оркестра, яка кометою показалася на горизонті і скорим темпом промощує собі дорогу вперед. Хлопці грають, що „муха не сідає", хто їх чув, всі без винятку висказуються про них в самих суперлятивах. Оркестра має 6 музиків, 2 українці, а 4 американці неукраїнського походження. Але наші українці-музики зукраїнізували неукраїнців і ті не тільки співають по-українськи, але навіть поправно говорять українською мовою. Може тому наша пісня виходить у них інакше?

Історія тієї оркестри коротка, всього 3 роки. Іван Стеців,організатор і керівник оркестри, прийшов із війська додому, зустрінув своїх колеґів і почали грати Не в ...карти, а на інструментах. Хтось їх підслухав і запросив грати у себе і так оркестра вийшла у світ. Три роки небагато часу, але подивитись на вирял оркестри, на здисциплінованість, послухати техніки гри і співу, то хлопці викликують подив і пошану.

Оркестра грає переважно на репрезентативних виступах і балях (лікарі, інженери) і найкраще любить грати в українському середовищі, Оркестра виступала вже кілька разів на Союзівці і своєю грою і своєю поставою з'єднала собі всю публіку без різниці віку. З кожним виступом вони є щораз ліпші. Їхня таємниця? Вони рекордують свою гру протягом цілого вечора, а їдучи додому слухають своєї гри і в той спосіб викривають власні помилки і недотягнення, щоб їх більше не повторяти.

Тому рік випустили свою першу платівку, цього року в жовтні випускають другу платівку. Обі платівки вже замовлені до розпродажу в канадських осередках, про американські осередки не знаю.

На закінчення наведу слова одного старшого громадянина і союзового діяча, який в літі багато разів приїжджає на Союзівку. Він ніколи там не танцював і всі думали, що він не вміє танцювати. Але коли „Веселі Часи'' заграли вальса „Над синім Дунаєм'', той громадянин зірвався і з молодою жінкою затанцював вальса на віденський спосіб, та так, що всі аж ахнули. І сідаючи він помахав хлопцям з подякою, кажучи: „Держіться хлопці разом і приїжджайте до нас частіше, бо ви найліпші. Танцюючи до вашої гри я забув про час і вік і від довшого часу я мав направду „good times" — веселі часи.

Олекса Солтисик

Увага! ***Увага!***

СТУДЕНТИ

Чи хочете провести **БЕЗПЛАТНО ДВА ПОВНІ ДНІ** у горах Кетскіл на славній оселі Українського Народного Союзу

„СОЮЗІВКА"

або біля Чікаґа, на оселі Української Кооперативи „Самодопомога"

„РАВНД ЛЕЙК"

Якщо так, то Вам ТРЕБА:
- Бути у віці між 16 і 23 роками життя;
- Забезпечитися в УНСоюзі в часі від липня до кінця грудня 1977 р. грамотою життьового забезпечення на суму щонайменше 5,000 долярів;
- Згори заплатити однорічну вкладку.

Дорогий Студенте! Не прогайнуй доброї нагоди забезпечитися в УНСоюзі та ще й до того провести безплатно ДВА ПОВНІ ДНІ на оселі „Союзівка", чи, як Тобі більш догідно, на оселі „Равнд Лейк", біля Чікаґо. Там матимеш добру нагоду зустріти десятки молодих товаришів і заключити з ними дружбу!

Український Народний Союз
UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.
30 Montgomery Street Jersey City, 07303
Tel.: (201) 451-2200, N.Y. Line (212) 227-5250-1

ПОВІДОМЛЕННЯ
Адміністрації „Свободи"

ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ПООДИНОКІ ОСОБИ

ЩО АДМІНІСТРАЦІЯ НЕ БУДЕ ПОМІЩУВАТИ ЖАДНИХ ОГОЛОШЕНЬ

ЯКЩО ПОПЕРЕДНІ РАХУНКИ НЕ БУДУТЬ ВИРІВНЯНІ.

ОКРЕМИХ ЛИСТІВ В ТІЙ СПРАВІ НЕ БУДЕТЬСЯ ВІДПИСУВАТИ.

В Москві помер Алексєй Стаханов

Москва. — В суботу, 5-го листопада ц. р., помер тут на 71-му році життя відомий у 30их роках вуглекоп, якого опісля Сталін і совєтські режимники використовували для експлуатації робітників — Алексєй Г. Стаханов. Працюючи в копальнях вугілля Стаханов встановляв все нові й нові рекорди, здобуваючи за 5 годин і 45 хвилин 102 тонни вугілля, тобто 14 разів більше від звичайної норми. Сталін, тодішні совєтський диктатор, використав Стаханова для розвинення урядової пропаґанди і посилення тиску на робітників не тільки в копальняній індустрії,але також в інших ділянках, вимагаючи від них ще більш посиленої праці. Виступаючи в 1935 році перед Верховною Радою СССР, Сталін вказуючи на Стаханова, якого вміжчасі нагородили різними совєтськими бляшками і грамотами, нахвалявся, що аж тепер Совєтський Союз дожене і пережене західніх капіталістів. Він закликав совєтських наглядачів пристосувати досягнення Стаханова до всього робітництва і погрожував покаранням тих, які цього не зроблять. У пізніших роках совєтські режимники використали нових „стахановців'', які були до певної міри батогом для робітників і при допомозі яких уряд намагався підвищити працю індустріяльних, а зокрема копальняних робітників. Сам Стаханов довго не працював в шахті. Його возили на показ по цілому Совєтському Союзі, а потім дозволили студіювати індустріяльні науки в новозбудованій Московській академії, яку він закінчив в 1941 році, якраз на передодні нападу гітлерівських військ на СССР. Опісля Стаханова найменовано головою вугільної промисловости в Караганді, а пізніше, в 1943 році, перенесено на працю в міністерстві вугільної промисловости. Після багатьох років забуття, Стаханова знову „відгребав'' теперішній диктатор Леонід Брежнєв і нагородив його найвищим відзначенням СССР, зробивши його „героєм соціялістичної праці''.

БАТЬКИ! *Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, в нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!*

- ДЕ КУПИТИ ПОДАРКИ НА УКРАЇНУ?
- ДЕ Є ВЕЛИКИЙ ВИБІР ТОВАРІВ?
- ДЕ Є НАЙКРАЩА ЯКІСТЬ?
- ДЕ Є ПРИСТУПНІ ЦІНИ?
- ДЕ Є ФАХОВА І СОЛІДНА ОБСЛУГА?

в УКРАЇНСЬКІЙ КРАМНИЦІ

DELTO EUROPA CORP.

Roman Iwanyckyj

136 і 146 First Avenue (Bet. 8th & 9th Sts) New York, N.Y. 10009 Tel.: (212) 228-2266

ДЕЯКІ ТОВАРІ НА ВИПРОДАЖ ПО НИЖЧЕ ЦІН ЗАКУПУ!!!

Маємо на складі: хустки і шалики різного роду і розмірів. Светери — жіночі, мужеські і дитячі, акрилік і вовняні, спроваджувані з Німеччини. Блюзки різного роду. Спеціяльність! СВЕТЕРИ І БЛЮЗКИ З УКРАЇНСЬКИМ ВЗОРОМ. Шкіряні і найлонові куртки. Капи та дивани на стіну, імпортовані з Еспанії, Італії і інших держав. ШТАНИ І МАРИНАРКИ „ДЖІНСИ" (Jeans). Нитки ДМЦ. Панама, юта і канва. Різні взори обрусів, доріжок і серветок. Друкований матеріял на подушки і драперії. Спіднє вовняне жіноче білля. „пенти гозе" і пончохи з Німеччини. Золоті малі тризуби з ланцюжками, наліпки на авта і т. п. ВЕЛИКИЙ ВИБІР КЕРАМІКИ І ІНКРУСТОВАНИХ виробів з дерева!!!
Маленькі подарки на весіллях від молодої.

СВІЙ ДО СВОГО!!!

Просимо відвідати нову крамницю, при:
146 First Avenue (Bet. 8th & 9th Sts.)

THE UKRAINE, 1917-1921: A STUDY IN REVOLUTION

Edited by **TARAS HUNCZAK**
with the assistance of **JOHN T. von der HEIDE**

Cambridge, Mass.: Harvard Ukrainian Research Institute 1977

424 pages — hard bound. Price: $15.00
Postage and handling one dollar. New Jersey residents add 5% sales tax.

"SVOBODA" BOOKSTORE
30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302

THE USSR vs. DR. MIKHAIL STERN
SOVIET "JUSTICE" vs. HUMAN RIGHTS

The only tape recording of a trial smuggled out of the Soviet Union.

Edited by **AUGUST STERN.**

Translated from the Russian by **MARCO CARYNNYK**

267 pages — hard bound. Price: $9.95
Postage and handling one dollar.
New Jersey residents add 5% sales tax.

"SVOBODA" BOOKSTORE
30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302

Федеральний суд поширив права журналістів

Ню Йорк. — Федеральний Апеляційний Суд у понеділок, 7-го листопада, вирішив, що під час судової розправи за наклеп журналісти не мусять „розкривати своїх думок, опіній та заключень" в час писання вістки чи редакційної статті. якщо особа, яка позиває цього журналіста за наклеп, є загально відома публіці.

В цьому рішенні, що його правники вважають преважливим для запевнення свободи преси, ґарантованої Першим Додатком до Конституції ЗСА, Апеляційний Суд зазначив, що якщо б адвокати мали право вимагати від журналіста такого розкриття його думок і опіній, то була б дуже послаблена незалежність будь-якої радакції.

Апеляційний Суд конкретно відкинув клопотання адвокатів колишнього підполковника Антоні Герберта, який твердив, що продуцент телевізійної програми „60 хвилин", Беррі Ландо, і кореспондент Майк Воллес відмовилися відповідати на деякі запити, які стосувалися їхніх думок і опіній під час підготови програми про згаданого колишнього старшину. Герберт твердить, що у цій програмі були „наклепи" на нього, точніше, що згадані телевізійні журналісти зумисно натякали, що його свідчення про здогадні старання інших старшин затаїти „воєнні злочини деяких відділів американської армії у В'єтнамі", до великої міри не були підтверджені. Продуцент Ландо відмовився відповідати на запити адвокатів в справі його думок і опіній, а Федеральний Апеляційний Суд підтримав його право не відповідати на такі запити.

ХВИЛЮЄТЕСЯ ПРО СВІЙ ВИГЛЯД З АПАРАТИКОМ СЛУХУ?

Чікаго, Ілл. Beltone повідомляє про безплатну оферту спеціяльно зацікавлених, тим, які чують, але не розуміють слів. На бажання висилається кожному хто відповість на це оголошення, абсолютно даром неоперативний модель найменшого розміру цього роду Beltone aid, який колинебудь зроблено.

Правда, не всі проблеми слуху є однакові... і деяким не може допомогти слуховий апарат. БАГАТЬОМ МОЖЕ допомогти.

Отже пишіть тепер по цей неоперативний модель, випробуйте собі приватно в своїм домі. Це не є правдивий апарат, але він покаже, який малесенький може бути цей апарат для допомоги слуху і це буде Ваш, задержіть собі даром. Справжня допомога слуху, важить менше, як одна третя унції, все на поземі уха, в одній частині.

Ці моделі є даром, тому пропонуємо — пишіть тепер по Ваш. Знову, повторяємо, це нічого не коштує і очевидно без зобов'язань. Вислано вже тисячам, отже пишіть сьогодні до:

Dept. 4574
Beltone Electronics Corp.
4201 W. Victoria Street
CHICAGO, Ill. 60646

BUSINESS SERVICE

БИСНЕСОВА НАГОДА
у UPSTATE NEW YORK
Родина є власником Департаментової крамниці, в найкращому положенні околиці Ulster County. Потенціял $500,000.

Sales (914) 626-7361

REAL ESTATE

ХОЧЕТЕ ПРОДАТИ АБО КУПИТИ
БУДИНОК, БИЗНЕС, ЗЕМЛЮ
звертайтеся до
УКРАЇНСЬКОЇ ФІРМИ
GEMINI REAL ESTATE CO.
98 — Second Avenue
New York, N.Y. Tel.: 477-6400

HELP WANTED

HOUSEKEEPER or COUPLE
LIVE IN. Working couple with no children. Need responsible person or persons to live in and to care for beautiful home in Ridgewood, N.J. Private living quarters.
Call (201) 825-2370

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 19-го ЛИСТОПАДА 1977 р.

АСТОРІЯ, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Миколая — 5-ий Відд., о год. 6-ій веч. в церковному приміщенні при 37-09 31-ша Авеню. На порядку нарад: звітування з організаційної і фінансової ділянок та інші справи. — В. Левенець, предс., М. Хоманчук, секр.

НЕДІЛЯ, 20-го ЛИСТОПАДА 1977 р.

ТРЕНТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запор. Січ — 245-ий Відд., о год. 2-ій по пол. в залі УНДомі при 479 Jeremiah Ave. Проситься чл. прибути. — М. Голінко, гол., М. Мартиненко, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Йосафата 217 Відд., о год. 2-ій по пол. в новім приміщенні, а саме в шкільній кафетерії св. Йосафата. На порядку: вибір кандидатів до Управи на 1978 рік та інші важні справи. Проситься чл. прибути. — К. Шевчук, гол., Ст. Мартинюк, кас., Т. Кубарич, секр.

FUNERAL DIRECTORS

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається. Похоронами
в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
КОНТРОЛЬОВАНА ТЕМПЕРАТУРА
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.
ORegon 4-2568

SINKOWSKY
FUNERAL SERVICE
3535 East Tremont Avenue
BRONX, N.Y. 10465
Tel.: 863-2475
•
191 Avenue "A"
NEW YORK, N.Y. 10009
Тел.: 674-3680
Директор ЙОСИФ СЕНКОВСЬКИЙ
Завідує влаштуванням похоронів в каплицях, положених в кожнім районі міста. Похорони по мінімальних цінах.

ТАРЗАН, Ч. 7852. Дипломатія Тарзана

Ну... Ти казала, що хочеш показати мені щось коло ріки, Даліле!
О, так!

Через тебе я майже не забула моєї місії, Тарзане!
Ні, Даліле! Мусимо контролювати наші почування — хоча це буде тяжко — щоб нічого не перешкодило твоїм плянам!
Дуже радію, що це сказав ти!